

Bouwen met de natuur

Wat is natuurinclusief?

Natuurinclusief handelen is het vermijden van schade aan de natuur en het bevorderen van biodiversiteit. Natuurinclusief bouwen is daarom meer dan alleen nestkasten ophangen - het is proactief handelen ten bate van biodiversiteit.

Een belangrijk principe van natuurinclusief bouwen is maatwerk, zowel vanuit de ecologie als vanuit belangen van betrokken partijen bij een locatie. Natuurinclusief bouwen is namelijk alleen succesvol als met beide rekening wordt gehouden. Dat betekent dat bij bouwprojecten in de hele keten afspraken moeten worden gemaakt.

Wanneer is een klein bouwwerk natuurinclusief?

Een natuurinclusief klein bouwwerk is in de eerste plaats functioneel, maar daarnaast zo gebouwd dat het de lokale biodiversiteit behoudt en versterkt. Om natuurinclusief ontwerpen en bouwen te ondersteunen in de praktijk, hebben we bestaande kennis overzichtelijk weergegeven in deze tabel, die dient als meetlint. De tabel legt een basis voor meetbaar natuurinclusief bouwen. De gradiënt van ‘niet natuurinclusief’ tot ‘streefwaarde natuurinclusief’ is daar een begin voor. De tabel is te gebruiken voor elk klein bouwwerk, zoals glasvezelhuisjes, trafohuisjes, tuinschuren of andere vergelijkbare constructies.

Kennis Natuurlijk!

In het Kennis Natuurlijk! vraag- en antwoordplatform beantwoorden jonge onderzoekers kennisvragen over natuurinclusief of klimaatbestendig leven, wonen en werken voor opdrachtgevers uit de maatschappij.

Dit overzicht voor natuurinclusief bouwen beantwoordt de vraag: "Wat is natuurinclusief en wanneer voldoet een klein bouwwerk hieraan?". De kennisvraag is afkomstig van telecoomaanbieder KPN, met het doel om uit te zoeken hoe organisaties grip kunnen krijgen op natuurinclusief handelen. KPN wil dit zelf bereiken door zijn telecominfrastructuur in te zetten voor de biodiversiteit. Om de vraag behapbaar te maken richten we ons binnen deze kennisvoucher op glasvezelhuisjes, kleine bouwwerken van 10 tot 15m² groot.

	Nog niet natuurinclusief	Minimaal natuurinclusief	Maximaal natuurinclusief
	Het bouwwerk heeft minder verharding en er wordt rekening gehouden met de impact op de omgeving. De eerste stappen zijn gezet om slimmer om te gaan met onze natuurlijke hulpbronnen. En dat is mooi. Maar om natuurinclusief te zijn, is meer inzet nodig	Het bouwwerk biedt ruimte aan de natuur en de inrichting levert in kleine mate een bijdrage aan de biodiversiteit in de omgeving. Bij de inpassing is rekening gehouden met de omgeving.	Het bouwwerk biedt meer ruimte aan de natuur en is deel van de biodiversiteit in de omgeving. De inpassing is volledig aangepast aan de omgeving.
Bedrijfsvoering	Borging	Geen vastgelegd beleid op natuurinclusiviteit	Natuurinclusiviteit beschreven in beleid
	Budget	Budget onzeker	Vastgesteld budget voor natuurinclusief bouwen
	Actoren	Betrokken partijen zijn geïnformeerd	Zijn betrokken vanaf het begin
	Evaluatie voortgang	Gezamenlijke evaluatie	Interne expert aangesteld
Plan	Ontwerp	Groenvoorziening meegenomen in het ontwerp	Aantal natuurinclusieve maatregelen meegenomen
	Aansluiting ecologie	Standaard ontwerp o.b.v. algemeen ecologisch profiel	Regio-specifiek ontwerp o.b.v. verwachte ecologie
	Locatie selectie	Impact op natuur speelt een kleine rol	Locatie wordt geselecteerd waar bomenkap niet nodig is
Invulling	Bouw	Compensatie van verwijderde vegetatie	Compensatie en hergebruik verwijderde vegetatie en grond
	Bodem	Toevoegevoegd bouwzand	Waar nodig mix van bouwzand en gebiedseigen grond
	Verharding	Grotendeels onverhard, waar nodig grastegels	Onverhard, waar nodig halfverharding
	Natuurlijke ontwikkeling vegetatie	Veel aangeplant, maar niet wieden	Weinig aangeplant, ruimte voor natuur
	Geïntroduceerde planten	Planten met voedingswaarde voor dieren en andere soorten	Variatie aan inheemse soorten met nest- en voedingswaarde
	Gevel	Plantenbakken	Verticale tuin
	Dak	Sedumdak	Kruidendak
	Nestgelegenheid	Insectenhôtels, vogelhuisjes, niet voor specifieke soorten	Voor diersoorten verwacht in de omgeving
Nazorg	Beheerplan	Beheerprincipes bekend bij groenbeheerder	Plan opgesteld met groenbeheerder
	Beheer en onderhoud	Minder intensief, geen/minimaal gebruik mest en pesticiden	Ecologisch maa- en snoei-beheer, hergebruik plantmateriaal
	Monitoring	Incidentiele check beplanting	Regelmatige monitoring van doelsoorten

Bouwen met de natuur kan op verschillende manieren. Uiteindelijk zijn er twee basismethoden te onderscheiden:

1. Basiskwaliteit creëren en ruimte laten voor natuurlijke ontwikkeling. Bijvoorbeeld door te zorgen dat de bodemkwaliteit in orde is en ruimte te laten voor natuurlijke processen en begroeiing.
2. Doelsoorten selecteren en aan diens behoeften voldoen. Bijvoorbeeld door voedselaanbod en nestgelegenheid te behouden en creëren. Bij natuurinclusieve nieuwbouw worden deze principes ook al meegenomen in materiaalkeuze en productieprocessen. Het (her)gebruik en de winning van duurzame of biobased materialen is een belangrijk onderdeel van natuurinclusief bouwen, maar dat is nog niet meegenomen in deze tabel. Bij bestaande bouw is dat minder aan de orde, maar kan wel een schil met natuurinclusieve maatregelen om de constructie heen worden geplaatst.

Vul de tabel in

Krijg meer inzicht in jouw score door de QR code te scannen, of via: <https://bit.ly/tabel-natuurinclusief-bouwen>

Meer informatie

De volledige tabel en het Kennis Natuurlijk! onderzoek zijn in te zien voor iedereen die kleine bouwwerken natuurinclusief wil vergroenen via: <https://www.naturalis.nl/natuurinclusief>.
Versie augustus 2022. Illustraties door Stijn van 't Veer, KPN.

Contact

Voor ideeën, aanvullingen of vragen, neem contact op met:
Fleur van Duin, fleur.vanduin@naturalis.nl
Kennis Natuurlijk!, kennis.natuurlijk@naturalis.nl